

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

309555

VOL. 6.

జెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఆగస్టునెల 1 వ తేది శుక్రవారము

NO. 102

సంపుటము. 2

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస శుద్ధ కంచమి 9.

సంచిక 100

భారతీయుల చేతివనులకు ప్రోత్సహ మొసంగుడు

మైసూరు మెటల్ వేర్ హౌస్, మైసూరి లోహపాత్రాగారము, చిక్ పేట, బెంగళూరు సిటీ.

మైసూరు రాజకీయ లోహపాత్రకరణాగారమునందు చేయబడిన సాంసారికోపకరణములు.

ప్రతియొక్క సాంసారియింటిలో సత్వారశక్తికముగా నుండ వలెనది. దీర్ఘముగ నుండదుగను చేయబడి ప్రకాశించుటలు మిగులు చేయబడినవి.

బహుముఖము!

బహుప్రయోజనకరము!!

సెల కొంచెము!

ఫల భరికము!!

కలకలములు బుత్తికొనిపోవు చేతియడుపుపాత్రలు.

ఫలాహరణంపుటములు, లోపల కలాయచేయబడినవి.

కోపాలు, తట్టలు, కంచములు మొదలయినవి.

చేతితోనే చేయబడిన పిత్తడి మరియు

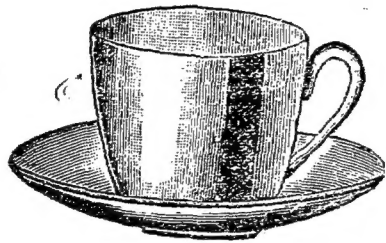
ఇనుపబీగ పుముద్దలు, తాళములు పెక్కువిధములు.

తలుపులకు గవాక్షములకు బీరువులకు

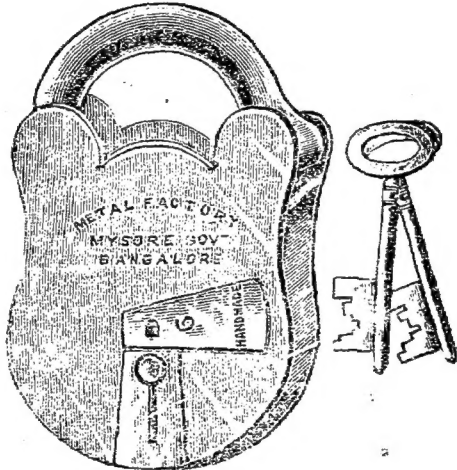
పేయి నలుతరముల కొండ్లు.

ఇంకను వ్రాయవలసినవిగాని పలుతరంగుల గృహకోపకరణములు పెక్కుగాగలవు. వేయువారు పొయ్యి ఫేరున కొనుగోలుండు మాత్రదర్శన ప్రచేదనము దయచేసి వలయుగాడిని కొనవచ్చును.

Encourage Indian Industry,
The Mysore Metal Ware House,
Chikpeta, Bangalore city.

పిత్తడి గిన్నె తట్ట.

ఈ పండితులవారి నివ్యావధము లింకయు ననేకములు గలవు
(1500) ప్యాకింగు-పొట్టిజాతియు ప్రత్యేకము క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నొప్పులకు వరమాషధము

వెల స్వల్పము

తల నొప్పులకు

జేరు పొందినది.

గుణము లేకుండిన

మీ వైకము మీకు

ఇయ్యబడును.

వనమూలికలచే

చేయబడును

నువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను

చూచి కొనిన

మోస ముండదు.

ఒక సారి పరీక్షించి

చూడుడు.

చక్కని డబ్బీలో

వెల ౨ అణాలు.

అన్ని దుకాణముల

లోను దొటకును.

అ మృ తాం జ న ము డి పో,

కొండు శ్రేణ్ణి పిగి, మదరాసు.

109, శ్రేణ్ణి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

సావంతుని వనాషధి సారసపరిల్లా

అపరిశుద్ధిపు రక్తములను జనించు బాధ్యములకు
శిశుమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను
పుండ్లను, ప్రాంతములను అన్ని విధములను గలుగు చర్మ
రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధికారి.

వనాషధి సారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము.
సావంతుని మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధక
మను కాల్చెనంబంధమును పోగొట్టిరక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల
69 మందులకు 4 కొన్ని బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

పొప్పైరురు. — పి. డి. సావంత్,

44. ఫననవాడి, నెం2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,

Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

కే. ఎస్. ముత్తయ్యగారి

(505)

ప్రఖ్యాతిచెందిన

నారపట్టు అంగవస్త్రములు, చీరలు.

ప్రతిదినమున బాగా ఉత్తికట్టుకొనుటకు చాల
యుక్తమైనది. చాల చౌకగాను బట్టలు మేలుగాను
ఉండును

6 మూరలు 44 అంగుళములు	క్రయము రూ	4-12-0
		5-0-0
1 " 50 " "		6-8-0
		7-8-0
16 మూరలు చీర 44 అంగుళములు		18-0-0
	మొదలు	18-0-0
12 మూరలు 42 అంగుళములు		9-0-0
	మొదలు	12-0-0

అన్ని విధములైన పట్టురకములు దొరకును.

క్యాటలాగు ఉచితము.

K. S. Muthiah & Co,

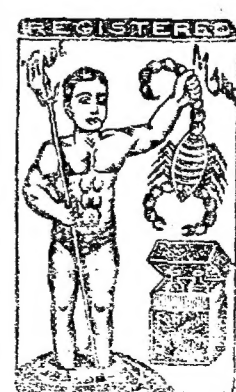
SILK HOUSE, BENARES CITY

నర్వవృశ్చిక విషనంజీవిని.

(నిజస్థ (కేడు మార్కు)

538

దా. భిముతో నయ్యవారు సంకోచముతో పోవుచు
గుణము లేదని డబ్బాపుబేయువారలకు రూ 100 ఇవారి

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండ
వలసిన ముఖ్యవస్తువు. అండ్
ముఖాని, తేలియైద్యులచే పొగ
ద్రాగించబడియున్నది ఎన్ని శిశువు
లను జీవించుచు గుణము మోడు,
తేలునకు మూత్రము కాళ ఎలక,
కుక్క, పాము, బట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నశయో
గించును. వెల పాకెట్ 1-8 0-8-0
పొట్టెట్ 0-8-0. 1 డబ్బా పాకెట్టు
వెల రూ 5-0-0. పొట్టెట్ వెలు
దొరసారి 2 ప్యాకెట్టు తప్పించుకొనువారికి పొట్టెట్ ఇవారి.
కత్తులకు 100 25 మూరలు 4 విమాన నియ్యబడును.

విరవామా:— ధన లక్ష్మి 30 వేసి,
1.6 సంకలేకేమి పిగి, సావారులేబి పోస్టు, మదరాసు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర య సభ

సభాధ్యక్షుల ఎన్నిక.

హరిసర్వోత్తమరావు గారు

డాక్టరు పట్టాభిసేతారామయ్య

I

అయ్యో, ఈ విషయమై మొన్నటిదినము తెలుపదిన తమ వైదిక కత్తిరికలోను-రా-సికి ఉన్న కలక్ష్మీ నారాయణరావు వంతులుగారు నూచించినది మిక్కిలి సంక్షాళితము. సర్వ విధముల హరిసర్వోత్తమ రావుగారి యేటిసభకు అధ్యక్షతను వహించుట సమంజసము. ఆంధ్రీయమునకు విరళమియుగ నుండి, ఆంధ్రీరాష్ట్రపు అభివృద్ధికి యదాగ్రాధి పాత్రములను వెల్లడించి త్రికరణకుద్ధిగ పాటుబడువారిలో హరిసర్వోత్తమ రావుగారు అగ్రగణ్యులనందగారు. కావున సాంఘికమండలముల వారు ఏకకంఠముగ హరిసర్వోత్తమ రావు గారి సభ్యత్వముగ నెన్నికొని నిర్ణయము చేయవలయును వెల్లడించుట యుక్తము.

వం! ఆదినారాయణశాస్త్రి.

II

అయ్యో, మొన్నటిపత్రికలో ఆంధ్రీరాష్ట్రీయ మహా సభాధ్యక్షులను గురించి వారిప్రభు ఉన్న కలక్ష్మీ నారాయణ వంతుల లేఖను చదివినది. ఈసంకల్పము దత్తమండలములో సభ జరుగుచున్నది. కావున దత్తమండలము వారిలో తగువారిని ఆధిపత్యమున కెన్నిన వాగుగ నుండును. రాజోపు ఆంధ్రీరాష్ట్రీయసభాధ్యక్షులకు హరిసర్వోత్తమరావుగారు తగినవారిని నాకు లోచనమై నది. వారు గొప్ప ఆంధ్రీరాష్ట్రీ వాడలే నిర్వహణమున జేయునట్లే పాటుపడదనినవారే. గౌరవ నీయ సభ్యులు గారే యని సంకోచించుటలేదు. గౌరవనీయజేత నేరకులలో ఏవొకరిని యెన్నదగు. హరిసర్వోత్తమ రావుగారి గుణవిశిష్టతను గురించి కుటుంబ గారే వాగిసియున్నారు. వారు కొంతకాలము ఆంధ్రీపత్రికా సంపాదకులుగా నుండిన దెల్లరి కని తెలిసినకే. సర్వోత్తమ రావుగారిని ఆంధ్రీరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షులనుగ చేయుటచే మాదత్తమండలములను గౌరవించి నట్లులగు.

నదరాసు,

కే. రామచంద్రరావు.

III

అయ్యో, ఆంధ్రమహాసభకు కొలదికాలములో ననంత పురుషున జరుగుచున్న చుండతీరిక తెలిసియేయున్నది. ఆంధ్రీ మహాసభకు రావు బహదూరు తేంకట నరసింహారావు వంతులుగా సభ్యత్వముగ నెన్నికొని యుండుట సమంజసము. వీరు పశ్చిమాంధ్రీయమునకు నివాసమునైన యాంధ్రీయ మభిమానులు. అందులను నవటి వారలలోనే యొకరిని గౌరవించినందులకు ఫల మాప్రాంత్యముల నియ్యది విస్తారముగా వ్యాపించుటకు గారణము గావలదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభకు ఇంకను అధ్యక్ష నిర్ణయముగాలేదు. ఆంధ్రోద్యమ ప్రచార మంతగాలేని అసంతృప్తమండలమునకు బ్రజానరంజకుడై యాంధ్రుల యంతరంగసద్భావము నుత్తేజ మొనర్చుటకు గుణములుగల యధ్యక్షుల నేర్పడవలసియున్నది. కాని ఇటుగూడలేని బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ విభేదముల దెచ్చి పెట్టికొని పెనుగులాడుట యదాగ్రాధియముగా నుండదు. ఇంకకు క్రితమన్నతైన బ్రాహ్మణ ప్రముఖులు గూడ నీ స్థానము నలంకరించియే యున్నారు. కేరళము గాంధీయ సభ్యులయందు మాత్రమే దృష్టి నిగుచ్చుటయు సంభావ్యము గాదు. కాన నిన్నటి రూంధ్రపత్రికలో శ్రీయత ఉన్న కలక్ష్మీ నారాయణరావుగారు నూచించినట్లు ఎన్ని కప్రతిష్ఠలములకైన నొప్పి నిరంతర జేకనేరదు తమ ముఖ్య జీవనముగా గడుపుచున్న శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు ఎం ఏ గారిని ఈ కడవి నకష్టించునట్లు జేసి ఆంధ్రులు స్వకీయాత్మ గౌరవముల నిజమజ్జికినట్లు ప్రకటనయముగా నుండును.

తైల ను బ్రహ్మణ్య కర్మ, భిక్షువర్ ఏ. ఎం. ఏ. సి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయోప సంఘము ఆంధ్రుల కొనగలదు టకు ప్రకటనముగవారి విజయములయిన డాక్టరు పట్టాభి సేతారామయ్యగారి నన్ని సంఘముల వారెన్నికొని తమకృత జ్ఞత తెలుపుచుంచి విశ్వసించెదము. —ఆంధ్రపత్రిక.

ఆంధ్రీరాష్ట్రీయసభ ఆగస్టు 24, 25 వ తేదీలందు అనంతపురమునందు సమావేశము కానున్నదనియు, ఆహ్వాన సంఘమువారు డాక్టరు పట్టాభి సేతారామయ్యగారిని సభాధ్యక్షులుగ నూచించినయొ, ప్రకటించబడింది.

విద్యార్థి దశి.

పట్టాభిసేతారామయ్యగారిని బాల్యమున విద్యార్థిగ నుండినప్పటి నుండియు నెరుగుదును. ఉన్నత పాఠశాలయందును, నోటియ కళాశాలయందును అభ్యయనము చేయుచుండి నపుడును వాటివలన ముందినది. పిమ్మట బి.ఎ.లోను త్రిస్త్రై వైద్యకళాశాల యందు ఎమ్. బి. సి. ఎమ్. (పాఠశాలించింపు) యందు ఆయనకుగల చురుకుదనమును, బుద్ధి వైశిష్ట్యమును, జేహితైక జీవనాభిలాషనుగూర్చి ఎరుగుదును. ఏ విషయమునను ఆయనకు నేను సమాను డను గాకపోయినప్పటికి, ఆయన ముంజెప్పటి కయినను చుండ ప్రజేత నాయతలలో నొక్కడు గాక మానదను విశ్వాసము నాకు పూర్తిగ నుండినది. పట్టాభి సేతారామయ్యగారు వైద్యము సభ్యనించుచుండిన కొలదిలో ఒకవాడు నన్ను భోజనమునకు బిలిచి భోజనమునంతయు. “నారాయణరావు! నేను వైద్యమును పూర్తి చేసిన తరువాత మనజేతము కొంత కనిచేయ నిశ్చయించుకొన్నాను” అని మెల్లగా జెప్పినారు. ఈ మాటలు చెప్పి కడునైదు సంవత్సరములయినది. తిన్నప్పుడు చెప్పిన మాట లిప్పుడు జ్ఞాపకము చేసి కొని ఆయన జేహితైక జీవనాభిలాషను నొకరికీ మనము చేసికొన్న యెడల ప్రస్తుతము మన యాంధ్ర జేహితైకమైన తనచేయుచున్నవారిలో పట్టాభి సేతారామయ్యగారి యంతరి దృఢ సంకల్పము దృఢ ప్రయత్నము చేయవలయును, అంత రాజ్యవ్యవహార దక్షత అంత కార్యనిర్వహణకై, అంత రాజ్యకీర్తిజ్ఞానము గలవాడను, మిక్కిలి యల్పముగ నున్నారని నిశ్చయముగా జెప్పవచ్చును.

జిల్లాసంఘము.

పట్టాభి సేతారామయ్యగారి వైద్యసామర్థ్యమునుగూర్చి యెచ్చటించుటకు నాకేమియు నర్హతలేదు. కాని వ్యాధిని నిర్ణయించుటయందును, చికిత్స చేయుటయందును, ఈయన ప్రజ్ఞను గాఢించినవారు ఆయన. డాక్టరు పట్టాభి సేతారామయ్యగారి రాజ్యవ్యవహార పరిశ్రమను, మొట్టమొదట కృష్ణా మండల సభయొక్క కార్యదర్శిత్వముతో ప్రారంభమయింది. ఈయనకు గ్రూపుము చాలయందీ కార్యదర్శిత్వము వహించిన వారు లేకపోలేదు. కాని, పట్టాభి సేతారామయ్య గారేవని లో ప్రకటించినది దానిని స్వంతిపనిగ భావించి యొక్కడలేని పట్టుదలతోడను క్రద్ధతోడను తనచేయు స్వభావము గలవారు. సకాలమునందు ప్రత్యక్ష త్రురము లిచ్చుట, తేకలను సుమైన స్థితి యందుంచుట, కృష్ణా ప్రతికట వ్యాపములు (నాయుట, ధి మున్నగు కార్యములను) వీరు మిక్కిలి చక్కగా నిర్వహించినారు. జిల్లాసంఘము యొక్క ప్రతిష్ఠకు కృద్ధి చేసినారు.

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల

పట్టాభిసేతారామయ్యగారి కార్యనిర్వహణ సామర్థ్యము, ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయొక్క కార్యదర్శిత్వమున లోకమునకు వెల్లడియైంది. ఏ ప్రతిష్ఠాపనుయొక్క గాని జయజయములు దాని కార్యనిర్వహణకు సామర్థ్యము, ఉత్సాహము, సంకల్పకై వీరినిబట్టి యుండును. ఆంధ్ర కళాశాలయందు లోకములు లేవని యెవరును జెప్పరు. ఈ ప్రతిష్ఠాపన మింతకాలము జీవించి మన ఆంధ్రజాతీయ సేనింగ Xలిగి యుండుటయే పట్టాభి సేతారామయ్యగారి సామర్థ్యమునకు నిదర్శనము. నాయకుని యొక్కకై కాంతనయము నందుగాడు కల్లోల సమయమున గలవనునది. కాంతనయమున వెల్లరుకు మనశ్శాంతి, యుండనే యుండును. కల్లోల సమయమునందే మనోవైకల్యము కలుగును. జాతీయకళాశాలయొక్క ఉపాధ్యాయులలో చాలయందీ, కల్లుకట్టి ఒక్కసారిగ మాననాశు. ప్రతికటయందు పట్టాభి సేతారామయ్య గారిని బాగుటకు పొంగింబించినారు. ఎచ్చటజూచినను, కల

వరము, కల్లోలము! అయినను, పట్టాభి సేతారామయ్యగారు మాత్రము స్థైర్యము వీడలేదు. జాతీయ కళాశాలయొక్క భావిదశనుగూర్చి ఆయనకు అనుమానము గలకలేదు. క్రొత్త ఉపాధ్యాయులు లింకరారను సంకేతము ఆయనకు వాదించలేదు. మెల్లగ ఒప్పికబెట్టి, ప్రతికటకు వ్యాపమునుబ్రాచి ప్రప్రముఖులతో సంప్రదించి క్రొత్త ఉపాధ్యాయులను రాబట్టి కళాశాలకు గలగనున్న గొప్ప విజయము జేసిందినారు. ఇది నాయక లక్షణముకాదా?

సమాచారము

మచిలీ పట్టణమున, సమాచారనిధి యొకటి స్థాపించబడినది. సమాచార సంఘములకు గొప్పనేర జేయుచున్నది. తనవిధ స్థాపనమునకు పట్టాభి సేతారామయ్యగారి ప్రోత్సాహము ముఖ్య కారణము. నాయకుని కైక ఒక ఉద్యమమును బహుళ జేర దీయుటలో కాక దానిని జయప్రదముగ నిర్వహించుట యంతే యున్నది. మొట్టమొదట మొక్క జేర నేల మాత్రముల కొకరి లోకములకు లోలాగ్నికపు వ్యయము సంభరించి నది. పట్టణములోని వారిలో గొండులు లేది లోకమున్న వారిని దండవాధికారుల కేముచేయును చేయుదేని ఆంధ్రోద్యమము చేజుపాసి ఇరవయ్యేయేల యొక్కను నిద్రకృష్టమైనను, పట్టాభి సేతారామయ్యగారి జూకలేదు లోకమునకు కారకుడు యూథుకుకాను. ప్రోత్సాహము, ఉత్సాహమును లేని వాడుకాదు. ఇట్టి వారిని దుడిచి జేయుటలే ప్రవృత్తము. తమనో, లేనో ఆయనకుమామటుండ, ఆస్థానారముగల ఒక కృత్తిము సుసంపాదము భాగ్యభిప్రయిని నాకేరముచేసిక బోదము పట్టాభిసేతారామయ్యగారివై బడియుండును. ఇతరుల వైబకు నిందకు తాపి వహించి ఆ ద్రవ్యమునంతయు సామోపాయముచే నొకదమ్ముడియై బోతుండ నాబట్టివాడు. నాయకుడనగా సామోపాయము గలవాడుకాదా?

స్థానిక స్వపరిపాలనము.

పట్టాభి సేతారామయ్యగారి వైద్యభావము మచిలీపట్టణముయొక్క ఆరోగ్య స్థితిని బాగుచేయుటకు విశేషముగ లోడుపడినదనుటకు సందియములేదు. ఆరోగ్య వ్యవహార విచర్యనలందును ప్రాథమిక విద్యార్థిమునుండును పట్టాభి సేతారామయ్యగారు తమ సామర్థ్యమును లోకమునకు భారతముగా నుపయోగించి పట్టణమున స్థిరమైన నుపకారము జేసినారు. వీరు సభ్యులుగనున్న తమయందు వీరు 4 వాడననది. ఆయనకు పల్లెలభారము తగినది. అందగొంతులను పారము నన్నగిరింది. ఆంధ్రీవాదీయ కళాశాలకు లోట్టు సంపాదించినారు. చుంబి నీటిపంపుల నిమిత్తమై ప్రవృత్తుల మంజూరు చేయించుటకు ప్రయత్నించుచేసి నెగ్గినారు. మచిలీపట్టణ సభ్యులసంఖ్యకు విస్తరంజేసినారు. నాయకుడే ఎవరు? స్వపరిపాలనమునందు నిరవహనము (పట్టణ ప్రతికట) చేయవలయుకాదా?

ఆంధ్రోద్యమము.

ఆంధ్రోద్యమములో విద్యమమును వ్యాపించజేయుటకు పట్టాభి సేతారామయ్యగారి కన్న నెవ్వర కప్పివలసినవారే ఉన్నారో, లేనో, అనుమానము. వీరు మొదటియండియు, ఇం యాను పేటికట్టు, హిందూ, న్యూఇడియాప్రతికటలో ప్రాసే చక్రని వ్యాపములే ఈ యుద్యమము అన్యరాష్ట్రీ వాడు దృష్టి కాకర్చింది, వీరికొకవిధమైన జేతా ప్రతిష్ఠ చేసారనివి నాయకుడనగా ఎవరు? జేతముల ప్రతిష్ఠకు హేచ్చు చేయవలయుకాదా?

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ.

ఆంధ్రోద్యమము యొక్క కృతాన సంకల్పము ప్రత్యేక జాతీయ విజృంభణము. ప్రత్యేకజాతీయతకు సోపానము ప్రత్యేకరాష్ట్రీయము. ఈ ప్రత్యేకరాష్ట్రీయముకై పట్టాభి సేతారామయ్య గారతిసామర్థ్యముతో వాడిందినారు. ప్రభుత్వము వారింకను వీరాష్ట్రీయ సమర్థకుచేషించు చున్నను పట్టాభి సేతారామయ్య గారి కృషిచే దాక్షిణాత్యము నుండి ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాజ్యాంగ కృత్తియ చేసారనిది. ఆంధ్రులకు, ప్రత్యేక రాజ్యాంగ కృత్తియ మునదని కలకత్తా జేతా సభలో హేమాహేమి అందము నాయకులకు సరిపిని ఆంధ్రీ నాయకులలో ననేకులు మొదలగు వారిని. పట్టాభి సేతారామయ్యగారి వైద్యము మాత్రము జూబహారలేదు. అన్యోద్యమకు వాగ్దాతతో, ఖండనమున బిలిచిన వాడులతో జాతీయ ప్రతిష్ఠను విజృంభించజేయు వ్యక్త సంకల్పముతో రాజ్యాంగ కృతరహితములందు ఆంధ్రజేతానకు ప్రత్యేక కృతమునకు పోరి, హేమజేతా వారు. హేమజేతా నాయకుడనగా ఎవరు? ప్రత్యేక జాతీయతకు వాడుకాదా?

అభివృద్ధి గనులు.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

వనరుల గురించి

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

వినియోగం

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

భారతదేశ భూగర్భకాంత్ర పరిశోధన కార్యకర్తలు అన్ని దిశలలోనూ పరిశోధనలు చేపట్టారు. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి. వీరి పరిశోధనల ఫలితంగా అనేక విలువైన వనరులు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

గుంటూరు జిల్లా సర్వే కోర్టులో

సంఖ్య. 72-1910.

వాదనలు - పిల్లలమర్రి అంబేద్కర్ వ్యతిరేకంగా.

ప్రతివాదులు - మల్లాదిగారి కుమారులు వ్యతిరేకంగా.

ఈ కేసులోని ప్రతివాదులు అంబేద్కర్ వ్యతిరేకంగా వాదనలు చేస్తున్నారు. వీరి వాదనల ప్రకారం, మల్లాదిగారి కుమారులు వ్యతిరేకంగా వాదనలు చేస్తున్నారు.

(sd) జి. కోటిలింగమ్.

వాదనల రిపోర్టు

ప్రకటన

మెలూరు జిల్లా మున్సిపల్ కోర్టు.

of 485/1919 కేసు

వాదనలు - పిల్లలమర్రి అంబేద్కర్ వ్యతిరేకంగా. ప్రతివాదులు - మల్లాదిగారి కుమారులు వ్యతిరేకంగా. ఈ కేసులోని ప్రతివాదులు అంబేద్కర్ వ్యతిరేకంగా వాదనలు చేస్తున్నారు.

ఫలవృక్షములు హలసనులు!

వివిధ ఆకుకాయలు, మన ఆరోగ్యానికి మేలు చేస్తాయి. వీరిని తినడం వల్ల ఆరోగ్యం బలపడుతుంది.

పి. వి. మాధవరావు అండ్ బ్రదర్స్

హైదరాబాద్, (కర్నూలు కలెక్టరేట్)

Vitafer

The Greatest of all Tonic Foods

has been aptly described as "Super-nourishment for brain and body."

It is a scientific Food tonic, richly endowed with body-building elements. It is not a temporary stimulant, but an abiding influence for good health.

The

GOLD MEDAL Tonic Food

4-oz. ... Rs. 1-12 per bot.

8-oz. ... " 3-12 "

16-oz. ... " 6- 8 "

SPENCER & CO. LTD.

SOLE AGENTS

Madras and Branches.

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం॥ ఆగష్టు నెల 1-వ తేదీ

శుక్రవారము.

బర్హారాష్ట్రము:

నిర్బంధవిధానము

సూత్రం యుగోదయము ప్రారంభమగునని, భారతీయు లెల్ల రువ్వెల్లూనుచున్న సమయమున, అధికారులుగొందరుకొను ప్రాతవాసనలనువిడచి వాడ లేకున్నారు. జన్మస్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలిగి యిడి నుత్తరువుల నొసగుచున్నారు. సర్ మై లేలు ఓడ్యయరు గారి కద్దతులను బర్హారాష్ట్రాధిపతి అనుసరించుచున్నటుల నానాటికి వెల్లడియగుచున్నది. సర్ రెజిస్ట్రార్లకాడక్కుగారు రాజప్రతినిధి సభలో నున్నపుడు ప్రజాశయములపై తమకు గల విముఖతను వెల్లడించుచునేయుండిరి. బర్హారాష్ట్రాధిపత్యమును వీరు వహించిన నాటి నుండియు, బర్హాగో హిందూదేశము నుట్టుతలూగించుచున్న భావములు ప్రాకరుండజేయుటకు వీరుకడుశ్రమలకు లొనయిరి. జాతీయవాదమును సమర్థించి హిందూదేశవత్రిక లా రాష్ట్రమునకు జేరకుండ నిషేధించబడెను. హిందూస్థాయిండియా కత్రికలను బర్హారాష్ట్రమున వీరు జేరనియలేదు. బర్హాదేశీయులచే గౌరవించబడడి మహతా గారు రాష్ట్రమునుండి వెడలి పోవలయునని ఆజ్ఞాపించబడిరి. బర్హారాష్ట్రము నీ తీరున భావవరి వర్తనమునుండి కాపాడి తా ముక సంస్కరణ విధానమును తయారుజేసి ప్రచురించిరి. ఈ విధానము, స్వపరిపాలనా బాధ్యత నొసగుటకు మారుగ ప్రస్తుత నిరంకుశ పాలనమునే కొనసాగించును. మాంటుఫర్డ్ విధాన కర్త లేకారణముచే తనో, బర్హారాష్ట్రమునకు పత్తేకపు టేర్పాటులవసరమని దలచిరి. ఈ యవకాశము గైకొని, సర్ రెజిస్ట్రార్లకాడక్కుగారు ప్రజాశయముల కనుకూలించని సంస్కరణ విధానమును ప్రచురించిరి.

హిందూదేశపు వాసన దగులకుండుట కొంతటి ఘోషముల సలిపినను, బర్హా ప్రజల యభిప్రాయములు కాలానుగుణ్యముగ మారుటలో వింతలేదు. క్రాడుక్కుగారి విధానము, బర్హా ప్రజల నేమాత్రము సంతృప్తి కరువలేదు. హిందూదేశమునుండి బర్హాను వేరుగ చీల్చిసి, బర్హాకు కొరమాలిన సంస్కరణముల నొసగుటకు, వా రేమాత్ర మంగీకరించుట లేదు. తమ కోర్కె లె వ్వయో ప్రజాసంఘములు నిరూపించెను. అంతటితో నాగలేదు. తమ ప్రతినిధులను బర్హాదేశీయు లాంగ్ల దేశమున కంపిరి. తమ కోర్కెల నాంగ్లప్రముఖులకు దెలుపమని ప్రతినిధులకు సందేశ మొసగిరి. బర్హాగో చాల కాలము నుద్యోగకదని వహించిన, బర్హార్దు పాటను వి. సి. యస్. గారు, వీరికి సంపూర్ణ సహాయ మొనర్చుమని వాగ్దానము జేసిరి. ఎన్ని నిరోధముల నయిననుదాటి, స్వాతంత్ర్యాయము వెల్లడి యయితిరును. బర్హారాష్ట్రమునందిపుడు స్వపరిపాలనా వాంఛ గాఢముగ నాటుకొనినది. దానిని వెకలించుటకు సాధ్యపడదు. బర్హాలో వనేకులు భారతీయు లున్నారు. వీరును బర్హా

వాసులును కలసి రాజకీయాభ్యుదయము కొరకై కృషి సలుపుచున్నారు. భారతీయు లున్న తస్థానముల నా రాష్ట్రమునందు వహించుటచే, వీరు ప్రజాహిత జీవితమున ప్రాముఖ్యముగ పాల్గొనుటలో నాశ్చర్య మెద్దియు లేదు. ఇటీవల రంగూనులో బర్హా ప్రజల సభయొకటి సమావేశ పరచుటకు ప్రయత్నింపబడెను. కాని ప్రభుత్వము వారా సభను నిషేధించిరి. బర్హా ప్రభుత్వ కార్యదర్శి, సభను సమావేశకరుప దలచికొనిన వారికి వ్రాసిన లేఖలో, నిషేధమునకు విచిత్ర కారణముల దెలుపుచున్నారు.

కంజాబు దేశస్థిగాని, రాలెటు చట్టమును గాని విచారించుటకుసభలు జరుపబడునెడల, అట్టి సభలు నిషేధించబడుననియు, బర్హా ప్రజలకు కంజాబుదేశస్థిలార్చి చర్చించుట కెట్టి ప్రసక్తియు లేదనియు, వీరు నిరూపించిరి. బర్హాదేశ మితవరకును, హిందూదేశములోనొక భాగముగ నెంచబడుచున్నది. బర్హాగో జాతీయ మహాసభకు డకు సంఘముకీ గలదు. బర్హా క్రభుత్వము ఇండియా క్రభుత్వమువారి యధీనమందేయున్నది. అట్టి తరీ, మిగిలిన రాష్ట్రము లన్నియు కంజాబు దేశస్థిగాని చర్చించుచుండగ, బర్హారాష్ట్ర మివిషయమునల చర్చించగూడదో తెలియకున్నది. బర్హా ప్రజలకు కంజాబు దేశస్థిలార్చి చర్చించుటకు ప్రసక్తిలేదనుట, విచిత్రవాదము. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులస్థితి గూర్చి యీ దేశములో చర్చించుటలేదా? ఈసభలో కంజాబు దేశస్థి యొక్కటి మాత్రమే చర్చించబడుటలేదు. అందు ముఖ్యముగ బర్హాదేశ రాజ్యాంగసంస్కరణముల గూర్చియే సభికుముగ చర్చించబడును. అయినను నితరవిషయముల నెంతమాత్రమును తాకకూడదనుట వ్యాయవిరుద్ధము. పౌరుల జన్మస్వాతంత్ర్యముల కిటుల భంగము కలుగుచున్నపుడు సంస్కరణము లంతగ నుత్సాహము కలిగించకుండుట వింతలోనిదిగాదు. సర్ రెజిస్ట్రార్లకాడక్కుగారికి ప్రజాశయలపై నెంతవరకు సానుభూతిగలదో, వారు రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి బసగిన సీక్రిండి యభిప్రాయములలో వ్యక్తమగును.

“సంస్కరణముల గోరువారు, ప్రజా పరిపాలనమే తమ యుద్దేశమని నుడుపుదురు. నిజము జెప్పవలసినదైన, ప్రజా పరిపాలనాభిలాషు లగు బ్రిటీషుజాతికి వారు విన్నవించుటచే నిట్టి మార్గము నవలంబించుచున్నారు. ప్రజాపరిపాలనము గోరువారు ప్రజలను వదలి పెట్టజాలరు. సంస్కరణములపై వీరికి గల శ్రద్ధకు, కార్యనిర్వాహక వర్గముపైన సభికారము సంపాదించవలయు నను కోర్కెయే కారణము. వల్లెటూరి ప్రజలకుగూడ సమ్మతుల నిచ్చెడి అధికారము చేకూరవలె నను కోర్కె వారి ముఖ్యవాంఛలలో నొకటి గాదు. తమ జాతివారు శాసనసభలో సభ్యులుగ నుండి అధికారము చలాయించుచున్నంత వరకు, వీరధిక సంఖ్యాకులకు ప్రాతినిధ్యము వహించుచున్నారా లేక, అల్పసంఖ్యాకులకే వహించుచున్నారా యని వారు యోచింప బూసరు. పూర్ణ నిచ్చెడి యధికారము విశేషము ముంది కొసగబడుటచే తమకులుకుబడి తగ్గునని వారికి దెలిసినేని, ప్రజాస్వాతంత్ర్యము వలదని మొరలిచుదురు.”

పై వాక్యములను విమర్శింపవలసిన నగత్యములేదు. స్వపరిపాలనా ప్రదానముపై నింతటి విముఖత జూపెడి బర్హారాష్ట్రాధిపతి నిర్బంధ చర్యలకు గడుగుట నాశ్చర్యకరముగాదు. సంస్కరణములు సఫలము గానున్న తరీ, అధికారుల దృష్టధము విశాలముగాకుండుట నష్టదా నుకము. సంస్కరణ ప్రవర్తనముకే నిరోధము లడ్డు గలిగించుట నిశ్చయము. సంస్కరణములు ప్రవేశ పెట్టబడక పూర్వము, యిప్పు డవలంబించబడుచున్న నిర్బంధ విధానము తొలగించువరమని ఆంగ్లో హిందవ పత్రికయగు ఇండియన్ డెయిలీ న్యాయపత్రిక సహితము గ్రహించి యిటు ప్రాయచున్నది.

రణములు సఫలము గానున్న తరీ, అధికారుల దృష్టధము విశాలముగాకుండుట నష్టదా నుకము. సంస్కరణ ప్రవర్తనముకే నిరోధము లడ్డు గలిగించుట నిశ్చయము. సంస్కరణములు ప్రవేశ పెట్టబడక పూర్వము, యిప్పు డవలంబించబడుచున్న నిర్బంధ విధానము తొలగించువరమని ఆంగ్లో హిందవ పత్రికయగు ఇండియన్ డెయిలీ న్యాయపత్రిక సహితము గ్రహించి యిటు ప్రాయచున్నది.

“సంస్కరణ విధానముపై కొసగబడుచున్న హిట్లముకు పరికించిన, సంస్కరణమున నెద్దియో నిరూపించ బడుచున్నటుల నోచదు ప్రజలకు పత్రికావాసనయైనను ముఖ్యములైనన, పోలీసువాసనయైనను, మాన్యుల ప్రవేశముయైనను, సభికార మిడు నెంచెదరామని, సర్ జేమ్సు మెస్టరుగారి నెకయన ఆశీగి యుండలేక. ఈకాఖల్చి యు, స్వాతంత్ర్య కాలయే ఎంచవచ్చును. కాని ప్రజలలో కలకరము గలుగుచున్న డివిషయముల గూర్చియే. ప్రజలలో వ్యాపించిన భావముల గూర్చి వార్తనుగాని స్పష్టపరచిరి. వార్తనుగాని వివరించడి యభిప్రాయముల రాజకీయవాదులని కావు. బహిరంగసభలకు నెడలని ప్రజాసామ్యము యిట్టి యభిప్రాయములను తెలియబ్బిరి. హిందూదేశ మందంతటకు ప్రవరించిన మై తమ గృహములలో మచ్చటించికుంచుచును. పత్రికలలో ప్రచురణ గాని వదంతులను వారొకరికొకరు జెప్పకొంచురు ఈ వదంతులకు తృణీకరించుటకు వీలులేదు. అధికారుల ప్రకటనముల నిజము నంతయు వెలుపున ప్రజలకు తెలుచుచున్న ఫలితమేయైనది? వీరికి గడువకునది రాలెటుకాసనము ప్రభుత్వమువారాజుమనందే, స్వపరిపాలనా నిధానము నొసగదమని ప్రచురించుదురు. పోలీసువారుగామను జేలా ప్రయోగము, మంగళవారమునాడు సంస్కరణ విరళా జరుగుచుండ, యారెంటికిని వారుసమన్యమును గుండుట నేరక, అనివ్యాసముగకవరుతురు. గోదమొద విల్లి గని నుండు మికవాదుల పై వారికి విశ్వాసములేదు. కంగారి కద్దకులు చాలవరకు చెనపు జేసినది. ప్రజలమును తిరిగి నెలకొల్పటకు ప్రజల ప్రయత్నములకుని యున్నది.”

సమాధానము నిర్బంధము ఏకకాలమున కొనాగుననుట ఆసంభవమని, ప్రస్తుత దేశచారిత్రము తెలుపకయే దెలుపుచున్నది ఈపద్ధతి, మూర్ఖ ప్రభువుగారు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగ నున్నపు డవలంబించబడెను. కాని అది విజయము గాంచవేదు. తిరిగి అట్టి పద్ధతినే నవలంబించుట, అనర్థదాయకము. నిర్బంధములను పూర్తిగ తొలగించి, సమాధానపద్ధతులే తుదివరకవలంబించబడునేని, దేశమున శాంతి స్థిరముగ పాదుకొని ప్రజాభ్యుదయమును తప్పక చేకూర్చును.

నెల్లూరు అభ్యుదయములు

నెల్లూరులోని అభ్యుదయ గనులగూర్చి టిప్పరు గారి యభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారిపుడు ప్రచురించిరి. భావిస్థితినిగూర్చి టిప్పరుగారిటుల వ్రాసిరి.

“నెల్లూరులోని మైకా సప్తము యొకను చాలగలదని శిశ్మత మగుచున్నది. ఇదివరకు వదలిబెట్టబడిన గుంటలనింకను అభ్యుదయ చాలగలదు. కాని, అభ్యుదయము సుపాదించు కద్దకులలో మారుగలగలదు. ప్రస్తుత కద్దకులు కొనసాగునేని, యీ పరిశ్రమ అభివృద్ధి గాంచజాలదు. కొద్దియైత్రము పెట్టుబడు పెట్టి విశేషలాభమును సంపాదించ వచ్చునని సామాన్యాభిప్రాయము వ్యాపించియున్నది. ఈయభిప్రాయమునకు గలిగిన అన్యాయ మెప్పువాయుడుగారికి గలిగి లాభమే ఆధారముగ నున్నను, ప్రస్తుత సమయమున వనిజేయచున్న యూరపీయను సంఘముల కృషివైసనే, అభ్యుదయ కరిగియున్న కృద్ధి గాంచవలసియున్నది. ఈసంఘములకు టిరులగు పనివారలు గలరు. ప్రాతగుంటలను క్రైస్తవులకు ధనము నెంతయినను తెచ్చించెదరు. వీరిములకుడి రాను హచ్చుచున్నది.”

భారతీయులు కొందఱు కలసి సహకార వద్దతుల నవలంబించి కృషి సలుపుచో, నీ కరి శ్రమలో కొంత లాభము బడయుగలరని టిప్పరు గారు తెలుపుచున్నారు. టిప్పరుగారి సవేదికము, ఆంధ్రులకు సుతాహము గలిగింపక మానదు. మనదేశములోని స్వల్ప పరిశ్రమలను సహితము యూరపియును వర్తకులే వశపరచికొని, లాభము బడయుటచే దేశమున కెంతటి నష్టము వాటిల్లునో ఊహించవచ్చును. ఆంధ్రు లీ విషయమై శ్రద్ధ వహించి, ఏ యే వద్దతుల నవలంబించినచో, యూరపియులతో సమానముగ నీ కరిశ్రమను కొనసాగించవచ్చునో పరిశీలించి, సహకారభావముతో కృషి సలుపుచో నాంధ్రదేశమునకు మిగుల లాభము కలుగును. ఆంధ్రు లుచేత వహించిరేని, టిప్పరుగారు తెలిపినటుల, నీ కరిశ్రమ మంతయు యూరపియుల హస్తముల లోనికి బోవుట నిశ్చయము. అధికమును త్రవ్వ సుపాదించినంత మాత్రము చే లాభముండదు. దీనిని మనదేశమునందే యుపయోగించుట కనేక మార్గములు గలవు. పరిశ్రామిక సంఘసవేదికను విచారించి, ప్రభుత్వమునా రెట్టి చర్యలకు గడంగుదరో తెలియలేదు. దేశసంకదను వృద్ధిజేయుటకై ప్రజలే కార్యదీక్ష వహించునటుల తగిన ప్రోత్సాహ మొసగుట ప్రభుత్వధర్మము. టిప్పరు గారి నివేదికయందట్టి ప్రోత్సాహ మంతగ గాన్పించును.

సీగ్రోకలవరము

వర్షభేదము హిందూదేశములో విశేషముగ వ్యాపించి యున్నదనియు, నాగరక దేశములందీ చెడుగు వ్యాపించి యుండక బోవుటచే నవి, స్వపరిపాలనమున కర్హుల జూపుచున్నవనియు, విమర్శకులు నుడువుట యాచారమయ్యెను. అమెరికాలో సీగ్రోకలను తెల్లవారలకును మధ్య జరుగుచున్న పోరాటముల జూచిన యీ ప్రతిపాదనమున కాధారము తప్పిపోవుచున్నది. ప్రస్తుత సమయమున సీగ్రోకలకును, శ్వేతజాతులకును పోరాటములు బలి, మరణములు సంభవించుచున్నటుల వ్యాప్త లనుదినమును వివచించుచున్నది. చికాగోలో స్థిరమైన ప్రజలుటకు, తెల్లవారి మండలమున సీగ్రోలు బ్రవేశించుటయే ముఖ్యకారణమని తెలిపబడినది. ఉభయములలో మువ్వరు మరల 50 మందికి గాయములు తగిలెను.

సీగ్రోలును ప్రదేశమున సీగ్రోలు ప్రవేశించి మయిల బసోవును. ప్రజాపరిపాలన గూర్చి పుట్టిల్లనిదిగ అమెరికాయందే పట్టి వర్ణభేదము ప్రబలియుండ, మిగిలిన భాగములలో భూమియుండుట నొక వింతలోనిదిగాదు. ఇంత సన్నోచిత నమిరికా ప్రజాపరిపాలనమునకు తగిలికదని, ఎవరును నుడువుటకు సాహసించరు. స్మృతము, వర్ణవిభేదములవలన భారతీయులు కష్టములను కర్షులుగా రనువారు, తమ (6) పరియములను మార్చుకొనుట భావ్యము.

వారస

(8) పో: సంగీతము

ప్రభావ ప్రాచ్యఖండపు ఇటాలియను పేరెన్నిక గాంచినది. ఆంధ్రభాషనేక రూపమున మెక్కుడుగ నుపయోగించుచున్నది. ఆంధ్రదేశమున సంగీత మీకాలమున స్పృహని జూపకుండుట శోచనీయము. ఆంధ్రుల కీకళపై గల నిరాదరణయే కారణము. ఆంధ్రదేశమున గొప్ప విద్వాంసములు కాని తగిన యాదరణలేక, వారి విని గాచిన వెన్నలభాతి పరిణ

మించుచున్నది. కర్నూటక గానమునకు దక్షిణ దేశమున నున్న ప్రోత్సాహ మాంధ్రదేశమున లేదు. ఆంధ్రోద్యమాభిమానులు తమదృష్టి నీవంక కంతగ ప్రసరింప జేసేటటుల గాన్పించును. ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల యీకళా పోషణమునకు తగిన ప్రోత్సాహ మొసగి యుండలేదు. నర్సాపురము నందు మాత్రము కొంత సుచలనము గలిగెను. కాని అది కార్యరూపము దాల్చలేదు. గానకళా పోషణము ఉపేక్ష వహించదగిన విషయముగాదు. భక్తిని పుణికొల్పి, మానవుల తరింప జేయుటకు, గాన మక్కరకు వచ్చినంతగ నితర విద్య లక్కరకురావు. అట్టి యుత్పత్త్యకళను పోషించి పెంపొందించి, ఆంధ్రదేశపు కీర్తిని నిలువ జెట్టుట ఆంధ్రదేశాభిమానుల ప్రధాన కర్తవ్యమని విన్నవించెదము.

ప్రాంపురివిన్యా

ప్రాంపురిపై రివిన్యా 1918-19 సంవత్సరమున రు 10,14,434 లయ్యెను. అనగ యీ మొత్తము గతవత్సరమున కన్న 100 కి 6 వంతున సధికమయ్యెను. కాపీప్రాంపులు దక్కమిగిలిన నన్ని రకముల ప్రాంపులలోను వృద్ధి గన్పట్టెను. న్యాయ స్థానములలో వాడబడ్డకీ ప్రాంపుల రివిన్యా రు 4,29,688 లయ్యెను. గతవత్సరముకన్న 100 కి 4 వంతున హెచ్చుదల యీ మొత్తమున గాన్పించును. దీనిని బట్టి వెనుకటి వత్సరమున కన్న నివేదిక వత్సరమున వ్యాజ్యములు బెరిగెనని స్పష్టమగుచున్నది. కోర్టుప్రాంపుల ఆమ్మకమున దక్షిణాగ్రామ మొదటి స్థానము బెంగుళూరు రెండవ స్థానము, కృష్ణాజిల్లా మూడవ స్థానము, రామ నామజిల్లా నాల్గవ స్థానము నాక్రమించుచున్నవి. వత్సరప్రాంపుల మీద రు 5,84,748 ల రివిన్యా ఏలెంచెను. ఈ మొత్తము 100 కి 10 కన్న హెచ్చుదల జూపెను. కృష్ణా, తిరుచనాపల్లి, బెంగుళూరు జిల్లాలలో మాత్రము ఆమ్మకము తగ్గెను. మిగిలిన నన్ని జిల్లాలలోను హెచ్చుదల గన్పడుచున్నది. ఈ రివిన్యా హెచ్చుటకు యుధములో మొదట గలిగిన వాణిజ్య క్షీణత తొలగుటయే కారణము.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ

డాక్టరు భోగరాజు కట్టాభిసేతారాయయ్య వంతులుగారు మా కీటుల వ్రాయుచున్నారు:

“మీ పత్రికయొక్క శ్రావణ శుద్ధ విదియ నాటి సంచికలో ఆంధ్రమహాసభలను గూర్చి శ్రీ హట్టి శంకరరావుగారి రిచ్చిన తంతివార్తయందు, ‘రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుల వదలికీ’ నాపేరు సూచించబడినట్లు ప్రకటించబడి యున్నది. ఆహ్వాన సంఘమువారు ఇట్టి సూచనయందు చూపిన గౌరవమునకు వందనముల వర్షించుచు, కాంగ్రెసున కనుబంధముగనున్న సంఘములు నాపేరును మాత్రము తమ నిరూపణమునుండి తొలగించవలెనని ఇందు మూలముగ బ్రార్థించుచున్నాను. ఇట్లు చేయుటవలన అధ్యక్షుని నిర్ణయమునందు వృధా కాలయాపన జరుగకుండును.

మఱియును, ఆంధ్రమహా సభయనియు, రాష్ట్రీయ సభయనియు, రెండుసభలు జరుగుట య నావశ్యకము. ఈ యోమమునందు మఱింత అనావశ్యకము. రెంటిని కలిపి ఒకసభగ జరిపినచో నెట్టి నష్టమును లేదు.”

గృహసేవకుల రిజిస్ట్రేషను

సింహళములో నమలునందున్న శాసనము ప్రకారము సేవకులపై యజమానుల నిరంకుశత్వ

మధికమగుచున్నటుల వార్తలు వివచించుచున్నవి. ఈ శాసనమును రద్దు చేయవలయునని, విన్నవము లంబడుచున్నది. ఇట్టి శాసనము నొకదానిని నీలగిరిలోని సేవకులకు వర్తింపనటుల గావించవలెనని, ప్రభుత్వమువారిని కొందరు గోరి. దీని ప్రకారము సేవకులు రిజిస్ట్రు చేయబడి, ననేక నిర్బంధములకు గునుగావలసి వచ్చును. సింహళ ద్వీపములో రిజిస్ట్రేషను వద్దతులు విజయము గాంచుట లేదని, కొలంబో ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి. ఎయిలముననీమి, గృహసేవకుల రిజిస్ట్రేషను నిమిత్తమై ప్రత్యేక శాసనము గావించుటకు, ప్రభుత్వమునా రంగీకరింపకుండుట భావ్యముగ నున్నది. ప్రభుత్వమునా రిట్టి సూచనల కికముందు చెవియొగ్గరని తలంపవచ్చును.

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి నిమ్మజాత్యుద్ధారక సంఘము:- వ్యాపకపాతి యందు ఈ నెల 8-క తేదీ ఆదివారమునాడు 8 గంటలకు విషవ్యర్థముగూర్చి స్వామి బ్రహ్మ సంద జంబుకాథంగా ధ్వజస్థాపించెదన.

మెయిలు ట్రెయిను:- బొంబాయినుండి టూలను తెచ్చు ట్రెయినుండి సకాలమునకు వచ్చునదల ఈ నెల 2-క తేదీ కవివారమునాడు 7-5 ని. సీపటలాలు బటువాదాన నిర్దయకు. టూలపెట్టెలు గలవాని ఆ కాదు వుదము 6 గంటలకే బటువాదా జేయబడును.

వీరంగాము అల్లరుల విచారణ:- ఈ విచారణ 30-క తేదీని గూడ జరగను. య. 1,500 జామీను మీద నూతన కీర్తానుగాన వివరబడిరి. 7-క యద్దాయి దాదాని యా నిర్దోషియని కాళివాడు తె. తేదీగానుక, 91-క యద్దాయిని 121-క నేకమను ప్రకారము క్షీంక పీఠతదని హచ్చి. ఎం. పేఁఖుగానుక దాదించి. వాదము యగియవంద గనే కోర్టు నాటికి చాలింపబడెను.

చెన్నపురి యువజనసాసత్వ సంఘము:- జార్జిటవుతులొకన్న విజ్ఞానయా పల్లవం తెల్లవోహనందు ఈ నెల 2-క తేదీ కవివారమునాడు వచ్చుప్రకారము సంబంధించి సి. శ్రీనివాసాచారి ఎం. ఏ. గారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరిగెనట్లు సభయందు బి. గోపాలకృష్ణ గావు గాన “భరత ఖండవాణిజ్య పరిశ్రమలకు యుద్ధయతన కలిగిన ఫలికము” అ నవిషయమున సభ్యునించెదన.

యావద్భారత ప్రథమ భౌండాగార మహాసభ:- క్రిందటిసారి జరుగుటకు వీలలేక యావ జేయబడిన కార్య నిర్వాహక సంఘ సమావేశము ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున (7, తంబు నెట్టిపిది, జార్జిటవుతు, చెన్నపురి) ఈ నెల 2-క తేదీ కవివారమునాడు (రేపు) సాయంకాలము 5-30 కు జరుగును. సభాధినర్ల యు, న్యాయాధియ పత్రికలోని నూతనల నాలోచించుట, నిజంపల నిర్దయకు సంఘము నేర్పరుచుట యున్న సువిషయముల చర్చించబడును.

శ్రీవేణుగానలీలావినోద భక్తజనసంగీతసభ:- రామాయణ కాలక్షేప పోదారిక-కంబాపూన వాస్తవ్యులకు బ్రహ్మశ్రీ నాగరాజభాగవతుల కిష్టలలో సంగతు శ్రీ మూక నుందరరాజభాగవతులు యంత్యల పేటలో లింగి నెట్టి పిదికి సమీక్షమునకున్న వణ్యుభవి నాయకస్వామి కోటలలో ఈ నెల 2-క తేదీ కవివారము మొదలు పోకిరివారమునకు సాయంకాలము 6 గంటలకు పోలిఆదివారమునకు సాయంకాలము 4 గంటలకు కాలక్షేపములకు జరిపెదన.

శ్రీరామజననము:- ఈ నెల 2-క తేదీ కవివారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు ప్రారంభమున నచటశ్రీరామజననమును గూర్చి కాలక్షేపము జరుగును.

సీతాకల్యాణము:- ఈ నెల 8-క తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు రెండవదిగా సీతాకల్యాణ కాలక్షేపము జరుగును.

విదేశ తంత్రీవార్తలు

(రైటు - ఏ జెన్సీ)

నాకాశ్రయము సమీక్షలు.

లండన్, జూలై 29:— ఈవివాద పరిష్కరింపబడినది. కనిపాండ్రోవ్ సౌకర్యముల సమకూర్చబడుచున్నది.

మరాఠీవారికి మరణశిక్షలు.

పారిస్, జూలై 28:— స్వతంత్ర్యమున జర్మనులకు కట్టివ్వ నందుట లోన లో చాలయంది శ్రీలమిదన పురుషులమీదను కేసుచేయబడెను. ఆవివాదము ముగిసినది. 6 గురు పురుషులకును యిద్దరు స్త్రీలకును మరణదండన విధించబడెను. 11 గురికి దీర్ఘసంకరవాస శిక్ష విధించబడెను.

మరణము.

లండన్, జూలై 28:— సర్ ఎడ్వర్డు హాయిటరు నాథ్ పికాగోలో చనిపోయిరి.

నీగ్రోవాటివారి కల్లోలము.

లండన్, జూలై 28:— గర్రరాత్రి పికాగోలో నీగ్రోలు తెల్లవారు నికసించు పేటలలోకి వచ్చుట వలన చాల అల్లరులు జరిగినది. వారిలోను వీరిలోను గూడ చాలమందికి గాయములు కలిగినవి. వాతన పీరును గూడ చుపావలను విచ్చలవిడిగా కార్చిరి. అధికారులు అల్లకల్లోలమును తెలుకబడెను. ఈకలలలో ముగ్గురు చనిపోయిరి. 50 మందికి గాయములు కలిగినవి.

దక్షిణాఫ్రికా శాసనము.

లండన్, జూలై 28:— దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులకు నష్టకరముగ నచటి దొరకనమువారు చేసిన చట్టమును గూర్చియు భారతీయుల ఆక్షేపణలను గూర్చియు దెన్నెలుగాక పార్లమెంటుకభలో ముచ్చటించిరి. ఆఫ్రికా దొరకనమువారు వాదనము చేసిన రీతిని విచారణ జరిపెనరే భారతీయులు తమ ఆభిప్రాయమును తెలుపుట కరకాళిమాయ బడునాయని అడిగిరి. వాకు వివరములు తెలియవుగాని అవకాశ మిచ్చుట కభ్యంతర ముండదని విమోచనము నుడిచిరి.

బొగ్గుగనుల కురిశీలనము.

ఆఫ్ఘనిస్తాన్లో ప్రస్తుతమున్న నిరోధములు తొలగును. వజల నిరోధముల ముజుబుబుదినహో సెప్టెంబరు నెల మొదలు దీక్షించు నెలాఖరువరకు ప్రస్తుతము అనుమతింపబడిన రీతిని మొత్తము లనుమతింపబడునని గడ్డెనుగారును బొగ్గుగనుల కురిశీలనమునుగూర్చి నియోజకుల సూచనలవారణ సాధ్యముగా కని బోనరులగానుకు పార్లమెంటు సభలో నుడిచిరి.

బ్రిటను వలసదేశములు.

లండన్, జూలై 28:— నిన్నిరాత్రి కావాయి హోటలులో తూర్పు ఆఫ్రికావారికి విందుజరిగెను. గర్ ఓనుఫోర్ పుగారు సభాధ్యక్షమును వహించి మిల్లరు ప్రభువుగారి యాలోగ్యాభివృద్ధుల నభినందిరి. పెట్టుబడికి పాచ్చుద్రవ్యమనవలయునట్లుండ క్రొత్తగా పనిచేయు గలిగినవారభివృద్ధి జొందుటకు తూర్పు ఆఫ్రికాలో అనేక సదుపాయములు కలవని చెప్పిరి.

మిల్లరు ప్రభువుగారందులకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. సామ్రాజ్యమునందు స్వతంత్రపాలనాధికారములేని దేశముల నభివృద్ధికి తెచ్చుటలో మాతనమూర్తమును ద్రోక్కి మూసోత్సాహమును గలిగించిన పేబల్లేకు గార్లు నడతితో నేను నట్లునే నడచుచున్నాను. పేబల్లేకు గారు ప్రతేకపెట్టిన మాతనోత్సాహమును వారి అధికారాంతరమున వచ్చుక్రొత్త అధికారులు గూడ నిజమై తెల్లదరని నమ్మెదరు. నాసంరక్షణమున కొత్తగింక బడిన దేశములలో అనుభవము గలవారు చెప్పు వాక్యముల నన్నిటిని నేను జాగరూకతో సరళబుద్ధిని వినుచుందును. శ్వవరపాలనములేని ఆ గొప్ప దేశముల వస్తుసంపదల నింతవరకు మనము బాగుగ గమనింపలేదు. న్యాయముగను (చేతులతోను కరిచాలన మొనరించెదమను కీర్తి మనకు లభించినది గాని భౌతిక వస్తు సంపద నుకయోగింపుటలో మాత్రము మన మింకను ప్రారంభదశయందే యున్నాము. కలనదేశముల కరిపాలముల తరువీధిని న్యాయముగ నిర్వహింప నుద్దేశించునెడల

కలనదేశములకు క్రమము విశేషముగ రప్పించ కయత్నింపవలయును. భూజల మార్గములను పాచ్చుయిది కరివారల రప్పించుటయే భౌతికాభివృద్ధి కంటిటి మూలాధారము. మన కలనదేశములలో నభివృద్ధి ముఖ్యముల భవమున విశేషముగ నుకయోగింపుట కలననే గలగ గలదు. అట్టి అభివృద్ధినిమిత్రము ఉచితజ్ఞతతో నుకయోగించింభవ మెంత మౌక్తికమున నష్టకరము కావాలదు. చాల బాధ కరముగా నుండగలదు. (హర్షము) కలన దేశముల కరిపాలన మునకు నియమించుటవారాయాదేశములం దభిమానము గలవారును మంచి కీర్తిసామర్థ్యములు గలవారును ఉండవలయునని మిల్లరు ప్రభువు నుడికెను. పెట్టుబడి ముగియి యుద్ధమునందు సహాయ మొనరించిన కలనదేశముల యుద్ధోగ్యులను చాల ప్రశంసించెను. తూర్పు ఆఫ్రికా యొక్క జియో ప్రత్యేకముగ నొక సామ్రాజ్య మనదగును. నానాదేశ సంఘమువారి ఆజ్ఞాపకము మనము వాని కరిపాలించుచున్నాము. ఆదేశమును మన కరిపాలనము నందుంచుట కేర్పరక బడిన భర్మనూత్రములు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య రాజ్యాంగ భర్మనూత్రముల కింపుకయు క్యురీకేముగ లేవు. క్రొత్త భాధ్యతలను బూతుల మనవిధ్యుక్త భర్మము; గావున మనమందుల కంగీకరించితిమి. గాని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును ప్రపంచ మందంతటను వ్యాపింపజేయవలయునను నుద్దేశముతో కాదు. తూర్పు ఆఫ్రికా కరిపాలనా విషయమున నాకట్టి యను మానములను లేవు. ఈ రాష్ట్రమును సామ్రాజ్యమున చేర్చుటవలన క్రొత్తగా మనకు కలగుభారము లేమియును లేదని మిల్లరు ప్రభువుగారు నుడిచిరి.

ఇండియా సంస్కరణముల చట్టము.

లండన్, జూలై 28:— జాయంటు కమిటీ నేడు సమావేశమయినది. సాకుబ్జో ప్రభువుగారి సాక్ష్యము జరిగినది. (దెన్నెట్టుగారి ప్రశ్న) శ్రీమంత్ నియోజక స్వాతంత్ర్య మిసంగు విషయమున జొంబాయి రాజధాని వారు ఇతర రాష్ట్రములకంటె ఎక్కువ అర్హతను బడసే యున్నారని. చెన్నరాజధానిలో ఎన్నికలు కేవలము వర్ష భేదము ననుసరించియే యున్నవాయను విషయమును గూర్చి అనేకమంది అనేకవిధముల చెప్పిరి. చెన్నరాష్ట్రమున క్రొత్తగా తలయెత్తుచున్న విద్యార్థులకు లగు రాజకీయ శీర్షలలో పెట్టుచుండి బ్రాహ్మణులకు క్యురీకేముగ కనిపేయించుటయే ఆరాష్ట్రమున కలలకుల కారణము. (నీజెన్డా ప్రభువుగారికి ప్రత్యుత్తరము). రాజ్యాంగ విధానమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముతో నెలకొల్ప నెంచిన ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము ముందికాదని నా అభిప్రాయము. బ్రాహ్మణే తలయెత్తడంతో కలలము వారుకారు తేతము కై ద్రవ్యలకు నియోజనానకము అందవు గావున వారికి ప్రత్యేక ప్రతినిధులందగునని సూచించబడెను. తేతము కై ద్రవ్యలకు వారందరికంటె కులభముగ జాతి భేదములను బొగ్గుగలరు గాన వారినిగూర్చి చెప్పదగినది చాలకలదు. ఇందుకు ననే వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట మంచిదనెనని, కమిటీ వారుతలంపిరి. ప్రతినిధుల సంఖ్య క్రాంతమైనది కాన్వ్య. వా సామర్థ్యము ప్రధానము. మహమ్మదీయులు, హిందూ క్రైస్తవులు మున్నగు నన్ని సంఘములవారి సమానముగ చూడ బడవలయుననియే కలయోజనము. రాష్ట్రాధికారుల అభిప్రాయములకు కొరకే రాష్ట్రీయ సభలయందలి సభ్యులను సమాచిత ప్రాతినిధ్యమునకు భంగము కలుగకుండయు కర్తవ్యములకు కమిటీవారు ప్రయత్నించిరి. గ్రామపక్ష సగర శాస్త్రవ్యవస్థను సమాచిత ప్రాతినిధ్యముల కభ్యంతరము కలుగనీరిన సుఖమువారు వట్టన సగర్యుల నియోజనాధ్యక్షులను సూచించిరి. (గామనానులకు) దేశకాళము గలిగించిరి. (నూరుగారికి) క్రత్యుత్తరము) తేతము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట ముందికాదనపా వారు తలంచుటవలన వారి కట్టిప్రాతినిధ్య మియ్యకొన హిందూదేశమందు ప్రస్తుతము కార్మిక ప్రతినిధులను తక్కువగ నున్నది. అందుచేత ఇంగ్లండునందు లభించుచు నాయకులందరి వారచట లభింపజాలరని సాకుబ్జోగారు నుడిచిరి.

సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు:—

కోమునై ద్వంద్వాధికార ముండవలయును. కలన వివాదము కరకాళిముండదు. కేంద్ర ప్రభుత్వంబొన్ని మార్పుల మొనరించు కర్తవ్య ముంటేగు ననెడిమ నేనంగీకరించెదనని తెల్పి గారు.

బొగ్గు విషయము:— యాక్కుపేరు బొగ్గు గనుల కురిశీలనయందు మార్పు కల్పము. కనిపాండ్రోవ్ కనిలో చేరలేదు. క్వరలో రి గనులలో నీరు నిండునట్లున్నది. వెంటనే నీరుతోడించుట అవసరము. లాంక మైక, చెన్నైలో పూర్తిగాను నాటింగుహములో కొంతవఱకును పని ప్రారంభమైనది యాక్కుపేరు సంఘమునకు చేరిన నాటింగుహము కనిపాండ్రుమాక్రి మింకను పనిని ప్రారంభించలేదు. కక్కిన గనులలో కని సామాన్యముగా జరుగుచున్నది. ప్లాఫర్డు మైకలో మాత్రము జరుగుటలేదు. అవసరమైన యాక్కుపేరు గనులలోని వాండ్రుకు యజమానులకును సమాధానమును కలిగించుటకు దొరకనమువారు నిరాక్షేపణగా సభలను జరిపించెదరు గనుల పనివాం దతో నేర్పాటుచేసిరిగాన వివాదము తీరనదని వారు భావించిరిని బోనర్లగారు పార్లమెంటుకభలో నుడిచిరి.

చెన్నపురి శాసనసభలో మంచము ప్రతినిధి:— చెన్నపురి శాసనసభ కోక మంచము ప్రతినిధి ఒక తియ్య ప్రతినిధిని గర్హించుగాను నియమించెదరని 80-వ తేదిన మదరాసు మెయిలు ప్రత్యక్షయందు ప్రాయబడినది. మంచము ప్రతినిధిగా ఎం. సి. రాజాగారు నియమింప బడెదరని గూడ తెలియుచున్నది; వారినిబట్టి అననుకూల మేర్పడినను రాజాగారు మంచముసంఘమున స్వతంత్రతాలోచనకీర్తియు ప్రజాసేవావరత్వమును గలవా రని యిదివరకే విడిక మైనదిగాన మీ నియామక మతి సమంజసమగు నని మేము నమ్ముచున్నాము. మొదటిసారి మంచముసంఘ ప్రతినిధిగా దొరకనమువారిచే నియమింపబడుటకు రాజాగారి అర్హతములు. ఈ వార్తను మేము (జెజుకాదనుటకు కారణములు కనబడవు) విల్లింగ్డును ప్రభువుగారికి రాజాగారికంటె సుత్రిములగు వారెవరును లభింపజాలరు (జెన్సీకుకత్రిక).

గ్రాడ్డివారి పాతకాల:— రంగూను కల్పిమోతర భాగమున నెంటు మైకేలు మిషనువారు గుర్తివారి కోకపాతకాలకు నెలకొల్పిరి. గతనెల 80-వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రముల కెట్టి నెంటు గవర్నరుగారు దానిని తెరచిరి. మిషను వారికి పాతకాల నిమిత్తము 80 నెల రూప్యములు వ్యయమయ్యెను. దొరకనము వారు రూ 125 ల నిచ్చిరి. మరీ మూడు నెల నిచ్చెదమని గవర్నరు గారనిరి. (గ్రాడ్డివి యియ్యబుని విరాళము 4 నెల నుండి 6 కేలకు పాచ్చింపబడునని గూడచెడివి). లక్కాగూ 17000 మంది అంధులు బాన్సుకరియు వారందఱును క్షయముగ నార్పించి డివియనుట్లు చేయుటకు పారిశ్రామికవిద్య నేర్పించ వలయుననియు, ఇందునిమిత్తము, ఇంగ్లండునుండి పుసాధ్యాములను తెప్పించవలయుననియు అంధులకు మరసంబంధో ద్యోగియు నగు కలెరండు దల్లియు పాచ్చి జాక్కును గూడజెప్పిరి. వీరు బర్మాకుకచ్చి రెడెండ్లయినది. చందాలవలన 20 కేల సమకూరెనని రంగూను విషపుగారు నుడిచిరి. అంధులకు విద్యార్థులు పాతకాలలలో కనులుచేసిన మొత్తములను క్రాడకు ప్రభివారికి నమర్పించిరి.

అవసరపదార్థముల దిగుమతి:— ఆఫ్ఘనిస్తాన్లో అయా రాష్ట్రములనుండి చెన్నరాష్ట్రమునకు దిగుమతి చేయబడుటకు నిర్ణయించబడిన పరిమితులను వివరించుచు కమిషనరుగారికి ప్రకటనము గావించిరి. బియ్యము బంగాళము నుండి 5000 టన్నులు. గోధుమలు పంజాబు 500, సంయుక్త రాష్ట్రములు 500, మధ్యరాష్ట్రములు 1500, అవరదేశములు బంగాళము 100, మధ్యరాష్ట్రములు 2000, బంగాళమునుండి తెప్పించబడుచున్న బియ్యము 5000 టన్నులును ప్రత్యేకము గంగానది విశాఖపట్టణముజిల్లాలకు మాత్రమే కంపబడును. అవరదేశములలో బంగాళమునుండి తెప్పించబడు 500 టన్నుల అపరములను గంగానది విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, కంటూరు మండలముల వారికిమాత్రమే పంపబడును. ఇదిగాక మధ్యరాష్ట్రములనుండి వచ్చునకులలో 250 టన్నులుగూడ నీరుండలములకు పంపబడును. గంగానది విశాఖపట్టణము మండలములకు బంగాళము నుండి బియ్యమును గంగానది; విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, మండలములకు బంగాళమునుండియు మధ్య రాష్ట్రములనుండియు అపరములను బెజవాడలోని డిస్ట్రిక్ట క్వరుగారు తెప్పించెదరు కక్కిననకులలను తెప్పించగోరనట్టి సమాధులేయబడి అంగీకరింపబడిన వర్తకులు యుండుగా నర్బి కేట్ల నిమిత్తము చెన్నపట్టణములోని సివిలుసప్లయల డెయిరక్టరుగారికి ప్రాయనలేన.

Indian Telegrams.

(From our own Correspondent.)

By Wire.

Bombay

Servants of India Society At Home to Sir Sankaran Nair.

BOMBAY, July 31. The members and friends of the Servants of India Society were at home this morning to meet Sir C. Sankaran Nair and wish him bon voyage. Besides Sir Sankaran Nair, Sir Narayan Chandavarkar, Mr. A. Rangaswamy Iyengar and the Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru were present.

Equal Rights for Women and Depressed Classes.

Mr. G. K. Devadhar in a short speech laid stress on the question of ensuring equal rights for women and depressed classes in the national affairs under new conditions to be created by the introduction of the Reform scheme and said that India can feel confident that Sir Sankaran Nair will represent the voice of India in England and wished him all success in his mission.

Sir Sankaran Nair on Women's Rights.

Sir Sankaran Nair in a short graceful speech said that he had already formulated his views on the constitutional reforms in his representative capacity as the Indian member of the Viceroy's Council even though personally he would not claim any representative capacity as he was not an elected member. It was for the people's representatives on deputation in England and here to support his views or to tear them to pieces. He has always unhesitatingly expressed his view in season and out of season. Sometimes, Sir Sankaran Nair said, he felt keenly on the question of women's rights and the depressed classes and would do his best for their cause.

Sankaran Nair's Minute Eulogised.

The Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru next speaking eulogised the great services rendered to the country by Sir Sankaran Nair by his able minute on reforms and said that though he was a supporter of the Montague Chelmsford Reforms he always had assessed it at its proper value and was now convinced that the reforms should be an irreducible minimum go at least to the extent to which Sir Sankaran Nair had gone in his able minute. Referring to the Punjab affairs Dr. Sapru said that as United provinces was nearer to the Punjab, the United provinces people knew more of the Punjab tragedy than others and he was as much a Punjabee as an United provinces man.

Responsibility Should be fixed for the Punjab Affairs.

If the faith of the people in British justice, rather in any form of justice, was not to be completely shaken, steps should be taken to fix the responsibility for the Punjab affairs on some responsible shoulders and see that they are not sent from pillar to post in finding the really responsible man. Everybody wanted law and order to be maintained but there would be no excuse for the authorities themselves to turn into law and order breakers in attempting to keep law and order.

After three cheers to the distinguished guest the gathering dispersed.

Water Famine in Bombay.

BOMBAY, July 31.

Bombay is at present passing through great hardship account of water famine consequent on the complete cutting off of Tansa water lake supply. Temporary pipes are being laid with all possible speed across the collapsed portion of the aqueduct. The work however will not be finished before next Sunday. In the meantime the limited quantity available from two smaller lakes, which is less than 1/3rd of the normal supply of 43 million gallons daily, is only just sufficient for the barest necessities. Water closets both public and private generally left uncleaned are getting insanitary. During the last four days frequent copious rain helped to relieve the situation somewhat but there has been no rain to-day.

Situation Acute Among the Middle Classes

The acuteness of the situation is particularly visible among the middle classes living in many storeyed buildings.

Apprehension of Cholera & Influenza Epidemic.

There is a general apprehension of cholera and influenza epidemic. Cholera is showing a tendency to rise. Returns on Tuesday morning showed only two attacks and one death from this disease. Yesterday morning the cure jumped to ten and six respectively and to-day it is six and five. People who could get away from the city a few days are doing so.

Ahmedabad

Viramgam Riots.

AHMEDABAD, July 30.

The first Special Tribunal trying the Viramgam riots case, reassembling to-day, after granting bail application on the security of Rs. 1,500 to one Nuru Peerbhaj proceeded to hear the arguments of the defence counsel. Mr. Kalidas J. Javeri, on behalf of accused No. 7, argued that one Dadamia had implicated and helped the police in getting up evidence against the accused out of enmity towards the latter. Mr. H. M. Parekh, on behalf of accused No. 91, argued that his client could not be charged under Section 121, I. P. C., as there was no evidence to show that the accused took part in the riots by any overt act, nor had it been proved against the accused that he instigated the rioters or conspired with them. The argument had not concluded when the Court rose for the day.

The Punjab

Lahore Special Tribunal.

Ganda Singh Charged.

In the case against Ganda Singh of Hoshiapur before Special Tribunal, after the examination of the prosecution witnesses, the Court examined the accused and asked, when he went to America. Ganda Singh answered that he went in 1907. He returned in 1914 in "Tosha Maru." He was arrested in Calcutta and went to Multan central jail. He remained there for 13 months. Then he was transferred to Montgomery, and was released in 1916 (26th June) and was produced before the Deputy Commissioner of Hoshiapur. He was told to remain in his village which he did. On February 7, 1919 the Superintendent of Police told him that he was to be set at liberty and warned him not to speak against the Government. He undertook not to do so. Subsequently, he was produced before the Deputy Commissioner who told him that he would have to remain in his village there. The Police kept a watch on him. He received permission to leave the village on the 16th May. He admitted that Zaidar came to his village on the 27th April, but said he did not hear or see him read the Rowlatt Act. The Zaidar came to inspect a spot in connection with a case about a wall. He warned him to make a full inquiry and the Zaidar spoke very severely to him and told him to mind his own business and they quarrelled. The accused denied ever speaking against the Government or saying that Germany was a friend. He added that he was no friend of Germany. This case had been concocted against him since his arrest. He alleged that the case was the result of the Zaidar's enmity, towards him. The prosecution witnesses were all the Zaidar's friends. He had applied for leave to go to Meera in hartal. This was refused and he did not go there. The Court then framed separate charges against the accused under Section 124-A of I. P. C. and also under Rule 25 of the Defence of the India (Consolidation) Rules 1915. The accused pleaded not guilty and was directed to file a list of his defence witnesses on the 1st August. Defence evidence will be heard on the 8th August.

Absconders.

Three absconders, Brij Gopinath, Laigadas and Abdul Majid, who were wanted in connection with the main Amritsar case, were traced in Kashmir State and were arrested by the Kashmir State Police on instructions from the C. I. D. Punjab, and were brought before the Special Tribunal to-day from Srinagar after obtaining their extradition. The Tribunal was then informed by the Police that Abdul Majid who was brought before the Tribunal as accused was not the real Abdul Majid who was wanted in Amritsar conspiracy case but was a different person though bearing the same name and living in the same city. He had been shown to approver Hans Raj who had said that the present Abdul Majid was not the man who was wanted in the case. He was arrested by the Kashmir State Police on suspicion. Abdul Majid was then discharged by the order of Mr. Brahmeh President of the Tribunal, and the other two accused were sent to judicial lock up. Their case had been fixed for August 5th.

Kala Derailment Case.

Before the Special Tribunal on Thursday the hearing began of Kala derailment case, in which thirty accused stand charged with offences under sections 147 I. P. C., 126 Indian Railway Act and Section 109 I. P. C. one being an absconder. Mr. Howell, Superintendent of Police, C. I. D., filed the complaint order of the local Government. Sirdar Mehtab Singh, Public Prosecutor, appeared for the Crown and the Hon'ble Rai Bahadur Bhagat Ram and Dr. Nand Lal, Barrister-at-Law defended the accused.

Prosecution Story.

Sardar Mehtab Singh in opening the case for the Crown said that the accused removed a rail from railway line near mile 442 3 between Kala and Dina railway stations on the night of the 15th, 16th April being incited by Raja Ram Singh, accused No. 1 as the result of which the engine, one second class carriage and the luggage van of the train No. 19 were derailed. A female passenger and the guard received slight injuries.

Case Adjourned.

Evidence was then recorded of the prosecution witnesses and after some fourteen witnesses were examined the case was adjourned till Friday.

Trial of Radley for Criminal Breach of Trust.

At the High Court the trial of Radley was continued on Wednesday before Mr. Justice, Broadway and a Jury in connection with the alleged charge of criminal breach of trust. His Lordship announced orders as regards the statement of Mrs. Radley allowing it to be brought on to the High Court's record. The statement was then read out to the jury. The accused then gave his statement. His Lordship asked the accused whether he intended or wished to produce any evidence. The accused said that he did not wish to do so. Mr. Mool Chand then addressed the Jury on behalf of the Crown. Counsel submitted that Mr. Fellman's statement was supported by probabilities. Counsel characterised the accused's statement as absurd, improbable and false. Counsel went on to say that letters which the accused denied having written had been proved and the Jury ought to believe them and they were conclusive against the accused proving his guilt to the hilt. Mr. Fellman had been cross-examined at considerable length and nothing had been brought out against him. Money was given to the accused to be invested in partnership. It was not given as a gift or as a loan. The accused had undoubtedly made away with Rs. 1,95,000 given to him by Mr. Fellman and Rs. 25,500, by selling off the property belonging to partnership. Mr. B. R. Puri then addressed argument on behalf of defence. The Court then rose for the day.

LUCKNOW, July 31.

The opening ceremony of the Tata Industrial Bank Ltd will be performed by Mr. E. H. Ashworth I. C. S. Judicial Commissioner at the office of the Bank here on Monday.

Miscellaneous.

The total subscriptions for the New Indian Loan up to 30th July 1919 are Rs. 11,19,10,900 inclusive of Rs. 52,24,750 in the shape of war bonds.

Simla

Afghan Campaign. Enemy Casualties.

SIMLA, July 31.

A Press Communique says:—There is no change in the general situation. Reports from Waziristan state that a Lashkar of the Wazirs and Mahsuds leaving Wana for Zhob took with them by force an Afghan gun and its gunners. This gun was one of the two which were in Waziristan with a small force of Afghan irregulars already reported. Parties of Wazirs and other Tribesmen are still in the vicinity of Fort Sandeman. Considerable sniping took place there on the 29th and on the 28th part of the tribesmen and militia despatched attempted to intercept an armoured motor battery proceeding to Hindubagh.

Heavy Fire Opened on the Enemy.

A heavy fire was opened on the enemy and they fled to their hills after sustaining about thirty casualties. Motor battery reached Hindubagh without further incident.

Ludian Army Enquiry Takes Place in November

It is understood that Lord Escher's Committee to enquire into the Administration and organisation of the army in India will come out in November and will be in recess at Delhi during the whole of the next cold weather. The Committee will be representative in character and the appointment of one or two civilians with special knowledge of the working of the War Office and its relation to the Army Headquarters in India is not unlikely.

Shah of Persia Visits Europe.

Intimation has been received that His Imperial Majesty the Shah of Persia will shortly visit Europe. It is understood that the visit is not official.

Export of Rice from Burma

No Relaxation of Control till next Crop.

SIMLA, July 31.

A Press Communique says:—An impression appears to exist in certain quarters that the control at present exercised over the export of rice from Burma will shortly be relaxed and that an opportunity will then occur for the sale at greatly increased prices of stock now held. The Government of India therefore make it clear that they have no intention of relaxing their present measures of control over the export of Burma rice before the next crop comes to the market.

Stop Press.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Indian Reforms Bill.

Joint Committee's Inquiry.

LONDON, July 28. In to-day's sitting of the Joint Committee, Lord Southborough, replying to Mr. Bennett, said that he was of opinion that B. may was probably ahead of other provinces with regard to the franchise of women. Evidence was divided with regard to whether the elections in Madras were entirely governed by caste considerations. He concluded that one of the reasons of the trouble in Madras was that a considerable body of intelligent political thought which was springing up found itself bumping up against the Brahmins.

Replying to Lord Sydenham, Lord Southborough said that if they were to provide the constitution with an absolutely free hand, he would accept the principle of communal representation. He agreed that non-Brahmins were not a homogeneous community. The Indian Christians were given three seats because they had no chance of election. There was a great deal to be said for the Indian Christians, because they were more likely to break down caste restrictions than any other body. The Franchise Committee thought the proper way to deal with Indian Christians was to give them some representation so that they could make their views known. It was a question not of quantity but of quality. The Committee had always in mind the desirability of making the vote of the same value in each constituency—Mahomedans, Hindu and Christian. In deference to the views of the heads of the provinces, his Committee had reduced the membership of the Provincial Councils as low as consistent with sufficient representation. They had struck a mean so as to give reasonable urban representation, while not crowding rural to us to atrophy them.

Replying to Mr. Speer, Lord Southborough said that his Committee did not find it prudent to give Labour special representation, because Labour organisations in India at present were insufficiently formed to produce the kind of men who are found in England.

Mr. Surendranath Banerjee supported the principle of a joint purse as lessening friction. He approved the Montague-Chelmsford scheme with reservations with regard to the Central Government.

The sitting was adjourned.

Indian Peace Contingent.

Visit to Handley-Page Works.

LONDON, July 28. Six hundred Indian troops from Hampton Court visited the Handley-Page works at Cricklewood yesterday. Short flights were made. The contingent will march through London and will subsequently be reviewed by H.M. the King during the first week of August. The day has not been fixed.

Britain's Colonies.

The Question of Development.

LONDON, July 26. The East African dinner was held at the Savoy Hotel last night. Sir Owen Phillips presided and proposed the toast of Lord Bamber. He referred to the excellent opportunities existing in East Africa for those with moderate capital and ability to work.

Lord Bamber, replying, said he had endeavoured to follow the footsteps of Mr. Chamberlain, who had initiated a new system and new spirit in the development of the non-self-governing portions of the Empire—a spirit which he hoped would be maintained by his successors. He would keep an open mind and open ear to the representations of those actually interested, and with the experience of the countries whose policy was entrusted to his care. We had hitherto only scratched the fringe of those great non-self-governing territories. We had a fine record for justice and humane government, but were only at the beginning of the use of our material resources. A colonial administrator who took his work seriously would have the word "transportation" written on his heart. Efficient transportation by sea and land was the foundation of all the great material progress. The development of our colonies was a question of money and men. Wise expenditure on development was not waste, but economy. (Cheers.) The men wanted for colonial administration were men of drive and energy interested in the countries they were going to administer. He paid a tribute to the men of the Colonial Service, who stuck to their post during the war under peculiar hardships. East Africa was an Empire in itself. We were holding it under a mandate from the Great Powers. There was nothing in the conditions under which we held this territory opposed to the principles on which the existing Empire was administered. We did not desire to see as a result of the war a great expansion of British controlled territory. We had to accept it because it was our duty to the world to accept fresh responsibilities. As regards East Africa his misgivings were small, because the extension of territory did not involve any increase of burden.

Nationalisation of Coal.

LONDON, July 28. In the House of Commons at question time, Mr. Auckland Geddes said that he was not yet in a position to state anything about the import policy after September 1st, when the present restrictions would expire unless the restrictions continued after that, the amount allowed to be imported between September 1st and December 31st would not be less than the amount allowed at present. Mr. Bonar Law said that he was of opinion that the referendum on nationalisation of coal was impracticable.

Coal Situation.

Work not Resumed.

LONDON, July 28. In the House of Commons Mr. Bonar Law stated that the coal situation was very little changed with regard to Yorkshire. Work had not been resumed. Five pits were in danger of flooding in a few days, if action were not taken. All Lancashire, Cheshire, North, and Derbyshire Miners had resumed except in a few north pits which were under Yorkshire union. The situation in other coalfields was normal with minor exceptions in Staffordshire. The Government would not allow any technical question to prevent them bringing Yorkshire miners and mineowners together, if necessary. But having made agreement with the Miners' Federation, which covered the whole area, the Government thought they had settled the dispute.

Nationalisation of Mines.

Government Refuses Sankey Report.

LONDON, July 29. It is understood that the Commons Committee has recommended a forty per cent. increase in war pensions costing an extra twenty millions annually. The Parliamentary correspondents state that the Government has rejected the Sankey Report favouring the nationalisation of mines but it is considering the scheme whereby the State will assume ownership of mineral rights while the mines are worked by Private Companies under official control.

Mr. Bennet on Asiatic Trading Act.

LONDON, July 28. In the House of Commons Mr. Bennet drew attention to the protests of Indians in South Africa against the Asiatic Trading Act and asked in the event of the Union Government holding the promised new enquiry could the Government of India assist the Indians to present their case. Mr. Amery replied that he did not doubt that full opportunity would be given to the Indians to present their case though he had no information at present with regard to the details of proposed arrangements.

International Trades Union Congress.

German Trades Unionists' Cowardly Attitude.

LONDON, July 29. AMSTERDAM.—The International Trades Union Congress opened to-day and was attended by prominent labour men including Mr. Gompers and the Belgian Delegate Mr. Martens. The Congress denounced the cowardly attitude of the German trades Unionists during the war. The German delegates definitely replied that German workmen were convinced that they were fighting a war of defence and that war was prepared by capitalists of all countries. They declared however that German workers repudiated the ill-treatment of Belgium. Mr. Gompers warned the Congress that the international resolutions cannot be treated as scraps of paper and signalled submerging.

Patents Bill.

Second Reading Passed in House of Commons.

LONDON, July 28. In the House of Commons Mr. Auckland Geddes moved the second reading of patents bill which amends in numerous particulars the present law and which includes provisions for preventing the abuse of monopoly rights and for extending the term of patents from fourteen to sixteen years. Mr. Geddes said that the bill was intended to improve the position of invention and ensure that the capitalist men got the fruits of his invention. It was also intended to prevent the foreign inventors from getting protection in Britain without manufacturing invention in Britain on a commercial scale. The bill passed its second reading.

Rothwell Division by Election Results.

LONDON, July 29. Result of by election for Rothwell division of Lancashire.—James Robertson, Labour, 13133. A. A. Mullan, Common Liberal, 5967. The seat was previously a coalition unionist one.

Mr. Bonar Law on Future Government of Ireland.

LONDON, July 29. Mr. Bonar Law stated in the House of Commons to-day that the Government was not prepared to accept the suggestion that the Dominion Governments should be asked to delegate the representatives to Royal Commission to report upon the best form of the future Government of Ireland.

Nationalisation of Mines.

Mr. Bonar Law stated that the committee on Home Affairs was not considering the question of nationalisation of mines. None of the statements in the press represented the views of the Government on this matter. He hoped to make an announcement before the recess.

Hungary

Franco-Serbian.

Attack Belakun's Army.

LONDON, July 29. Reuter understands in connection with the Armed warning to Belakun that arrangements have been made for Franco-Serbian advance to attack the right flank of the army of Belakun should the latter not comply with the armed terms.

Belgium

Belgium's Mandatory Power.

A telegram from Brussels states that Belgium will be given mandate for Ruanda and Urundi while the balance of former German east Africa will be under the British control with clear territorial rights to Lake Edward and Lake Albert for an all Red Cape to Cairo Route.

France

Frenchmen and Women Sentenced.

LONDON, July 29. PARIS.—The trial of a number of Frenchmen and women accused of betraying their compatriots to Germans at Laon is now concluded. Six men and two women have been sentenced to death and eleven others to penal servitude.

Africa

Racial Riots in Negro Quarters.

Situation well in Hand.

LONDON, July 28. Racial riots in Negro Quarter last night, partly owing to Negro Encroachment in the white district resulted in many casualties on both sides. Firearms were freely used. The authorities state that the situation is well in hand.

Casualties in Racial Riots.

LONDON, July 29. CHICAGO.—[Later] Three were killed and fifty injured in the racial disturbances yesterday.

Continental News.

General

LONDON, July 29. The Mersey Dock strike is settled. Men are obtaining several concessions.

Obituary.

LONDON, July 28. The death is announced of Sir Edward Poyter.

London, July 29. The death is announced of artist G. A. Storey.

Indian News.

A Press Communique says:—Three further despatches, from the Government of India to the Secretary of State on Indian constitutional reforms will be published on Thursday 7th August.

The mail steamer "Karapura," with the outward English mails of the 10th July, and about seventy passengers, arrived in Bombay yesterday morning. The Postal Express train conveying the inward foreign mail left Bombay yesterday at 2.40 P. M.

Mr. Hassan Iman and Pandit Madan Mohan Malaviya arrived in Bombay this afternoon. Mr. A. Rangaswamy Iyengar arrived in the morning from Madras.

Burma

A Prohibited Meeting.

Burma Government's Explanation.

RANGOON, July 31. The Chief Secretary to the Burma Government has written as follows to the two Indian promoters of the All-Burma mass meeting called for on the 1st July and subsequently prohibited:—There is no objection whatever to a public meeting being held for the discussion of the reform schemes in Burma, but serious objection would be taken if extraneous matters are introduced, either under colour of the published resolutions, or as separate resolutions of the agenda. In particular, the Lieutenant-Governor has no intention of permitting meetings at which adoption of passive resistance is advocated, or at which the policy of the Government connection with passing of the Rowlett Act or the suppression of recent disturbances in the Punjab is called in question. The public of Burma in discussing the political reforms which should be adopted in Burma are in no concerned with the events in the Punjab, and which would be entirely inappropriate at a meeting which purport to be called for the discussion of constitutional reforms. On the latter subject, there is desire whatever on the part of the Government to vent the fullest discussion of the points at issue.

Price of Java Sugar.

RANGOON, July 31. The price of Java white sugar fell yesterday. Rs. 115 to Rs. 95 per 100 viss, or the retail rate fell Rs. 1 As. 4 to Rs. 1 per viss. In January the price Rs. 45 to Rs. 50 per 100 viss.

School for Blind.

Opened at Kemmendine.

RANGOON, July 31. The Lieutenant-Governor on Wednesday afternoon opened a new school for the blind attached to St. Michael's Mission, Kemmendine in North-West Rangoon, built at a cost of Rs. 30,000, to which the Government contributed Rs. 12,500. His Honour announced that this sum would be increased by Rs. 3,000 and that the annual grant would be increased from Rs. 4,000 to Rs. 6,000. Subscriptions amounting to nearly Rs. 20,000 were announced by the Bishop of Rangoon and purses, the results of school collections, were handed over to Lady Craddock by blind children. The Rev. W. H. Jackson, the blind clergyman who arrived in Burma less than two years ago and has worked up public interest in the school, announced that there were 17,000 blind in Burma, very few of whom were self supporting and that industrial training was the next step in the school's career for which trained teachers from England were necessary.

अथवा,

ਪ੍ਰਕਾਸ਼

అమృతాంజనము డిహః - భౌంధాయి, మద్యము

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7 Thambu Chetty Street, Madras